

ВІДДІЛ ОСВІТИ, СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
НОСІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»
НОСІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання методичної ради
комунальної установи «Центр
професійного розвитку педагогічних
працівників» Носівської міської ради

«28» серпня 2025 № 01

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Відділу освіти, сім'ї, молоді
та спорту Носівської міської ради

«25» серпня 2025 № 90

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
НАУКОВО - ТЕХНІЧНОГО НАПРЯМУ

**«МОДЕЛЮВАННЯ
ІГРАШОК – СУВЕНІРІВ»**

Початковий рівень, 1 рік навчання

м. Носівка – 2025 рік

Укладач:

Ременюк Галина Григорівна – керівник гуртка «Моделювання іграшок-сувенірів» Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Носівської міської ради.

Рецензенти:

Трейтяк Світлана Миколаївна – директор Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Носівської міської ради Чернігівської області.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Моделювання іграшок-сувенірів – це залучення дітей до народних традицій і художньої культури українського народу в процесі творчої діяльності.

Навчальна програма реалізується в гуртках науково-технічного напрямку художньо-технічного профілю та спрямована на вихованців віком від 7 до 14 років.

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами технічної творчості.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальна – ознайомлення з різними матеріалами, інструментами, техніками виготовлення іграшок-сувенірів;

практична – вироблення трудових вмінь, навичок обробки матеріалів, роботи з інструментами, засвоєння технологій виготовлення іграшок-сувенірів;

творча – формування творчої особистості, її художнього смаку, пізнавального інтересу, творчої уяви, фантазії, задоволення потреб особистості у творчій самореалізації; емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток;

соціальна – розвиток стійкого інтересу до мистецтва свого народу, його історії та традицій; виховання позитивних якостей емоційно-вольової сфери (самостійність, наполегливість, працелюбство тощо), доброзичливості у ставленні до інших, вміння працювати в колективі.

Програма передбачає 1 рік навчання:

початковий рівень – 144 год. (4 год. на тиждень).

Програмою передбачено теоретичні та практичні заняття. При викладанні теоретичного матеріалу використовуються такі методи роботи як розповідь, яка супроводжується показом репродукцій, каталогів, фільмів; бесіди з переглядом і аналізом зразків сувенірів.

На заняттях основний час відводиться практичній роботі. До неї входить виготовлення моделей іграшок по шаблону, розробка нових конструкцій, розкрій тканини, пошиття (плетіння) й оздоблення виробів.

Під час навчання вихованці поступово опановують різноманітні техніки виготовлення іграшок. Вони оволодівають новим рівнем знань на основі раніше одержаних відомостей.

На заняттях гуртка діти ознайомлюються з іграшкою як одним із видів українського народного мистецтва, вчать працювати з різними матеріалами

й інструментами. У процесі навчання вони набувають практичних навичок у виготовленні шаблонів, читанні схем, підборі та розкрою матеріалів, пошитті й оздобленні іграшок. Вивчають правила техніки безпеки під час роботи з різними матеріалами й інструментами.

Весь навчальний процес має творчий і виховний характер. Діти вчаться проектувати та створювати свої іграшки та вироби для практичного вжитку: оформлення житлових кімнат, закладу тощо.

Працюючи над колективними завданнями, вихованці виконують окремі частини спільної композиції. Це дуже згуртовує групу; діти розуміють, що від роботи кожного залежить кінцевий результат. Колективна робота виховує у дітей дружні взаємовідносини, почуття взаємодопомоги.

Робота в гуртку тісно пов'язана з народним мистецтвом, тому учні під час навчання знайомляться з історією української іграшки, відомими народними промислами, такими як вишивка, в'язання гачком.

Програма інтегрує знання гуртківців із різних галузей знань: креслення, технології, історії, що суттєво доповнює варіативну частину шкільної програми з трудового навчання. Заняття в гуртку відкривають широкі можливості для професійної орієнтації учнів.

З метою естетичного виховання гуртківців, розширення їх світогляду велике значення мають зустрічі з народними майстрами, екскурсії на виставки декоративно-ужиткового мистецтва.

Для більш успішного засвоєння матеріалу на заняттях використовуватиметься дидактичний матеріал: яскраві плакати із зображенням іграшок і кресленнями до них, зразки іграшок, різноманітні ілюстративні матеріали, вироби народних майстрів.

Контроль за засвоєнням гуртківцями даної програми здійснюється через поточні перевірки знань та умінь впродовж усього навчання і з урахуванням результатів участі в конкурсах і виставках різних рівнів.

За даною програмою можуть проводитись заняття в групах індивідуального навчання, які організовуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах (наказ Міністерства освіти і науки №1123 від 10.12.2008р).

Програма складена на основі навчальних програм з позашкільної освіти. Науково-технічний напрям. Рекомендовано МОНУ лист №1/11-17865 від 11.11.2014р.

Початковий рівень, 1 рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Українська народна іграшка	2	14	16
3.	Іграшки та вироби з тканини	10	50	60
4.	Іграшки з хутра	2	18	20
5.	Народна вишивка	2	8	10
6.	В'язання сувенірів гачком	2	20	22
7.	Творча діяльність	-	6	6
8.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	2	4	6
9.	Підсумок	2	-	2
	Разом	24	120	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Значення праці в житті людини. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Демонстрація зразків саморобних іграшок.

Правила поведінки в колективі, навчальному кабінеті, закладі. Загальні правила безпеки праці. Інструменти, матеріали та пристрої, які необхідні для роботи.

2. Українська народна іграшка (16 год.)

Теоретична частина. Історичні дані про іграшку. Національні традиції виготовлення іграшок. Лялька, її роль у культово-обрядових діях нашого народу. Побут і житло у фольклорі.

Поняття про матеріали й інструменти для виготовлення іграшок-сувенірів. Технологія виготовлення української народної іграшки.

Практична частина. Виготовлення вузлової ляльки й іграшок із солоного тіста. Виготовлення закладок і сувенірів-мініатюр.

3. Іграшки та вироби з тканини (60 год.)

Теоретична частина. Іграшки з тканини, їх призначення та властивості. Поняття про виготовлення іграшок з тканини ручними швами.

Загальні дані про тканину. Види тканин, їх застосування й призначення. Правила виконання ручних робіт. Ручні шви. Шаблони, правила їх виготовлення. Збільшення та зменшення креслення по клітинах.

Практична частина. Виконання зразків ручних швів (петельний шов, косий стібок через край, шви «назад голку» та «вперед голку»). Виготовлення голочниці. Копіювання малюнка, виготовлення шаблонів.

Технологія виготовлення іграшок із тканини ручними швами. Вибір і замальовка моделі іграшки.

Правила роботи з викрійками та виготовлення шаблонів за ними. Розкроювання деталей іграшки та послідовність її виготовлення. Техніка безпеки під час роботи з ножицями, голками, електропраскою.

Види та правила оздоблення іграшок. Виготовлення оздоблювальних елементів (помпон, шнур).

Виготовлення виробів побутово-ужиткового призначення: кухонних прихваток, настінних кишеньок, грілок на заварювальний чайник тощо.

Виготовлення іграшок за зразками та задумом гуртківців.

Поняття про виготовлення іграшок із застосуванням шаблонів геометричних фігур (конуса, кулі, овалу, трикутника). Робота з креслярським інструментом.

Поняття про ескіз. Розробка іграшок за власним задумом.

Виготовлення і практичне застосування шаблонів геометричних фігур для іграшок.

Виготовлення іграшок на основі двох кульок («курчатко», «ведмедик» та ін.).

Виготовлення іграшок для лялькового театру.

4. Іграшки з хутра (20 год.)

Теоретична частина. Особливості роботи зі штучним хутром. Правила його розкрою та особливості обробки. Ручні шви. Правила зметування. Дротяний каркас та оформлення іграшки.

Практична частина. Виготовлення іграшок, нескладних за формою і кількістю деталей (собака, ведмідь, сувенір, заєць тощо)

5. Народна вишивка (10 год.)

Теоретична частина. Українська народна вишивка, її історія. Характерні особливості вишивок різних регіонів України. Значення та символіка кольору.

Поняття про орнамент. Технологія ручного вишивання: підготовка тканини, інструментів, пристроїв, добір ниток.

Перенесення візерунка, техніка виконання швів («хрестик», «качалочка»).

Практична частина. Виготовлення зразків різноманітних вишивок. Виготовлення листівок до свят.

6. В'язання сувенірів гачком (22 год.)

Теоретична частина. Поняття про в'язані сувеніри. Основи в'язання гачком. Умовні позначення. Плетіння різноманітних елементів: ланцюжок-основа, стовпчик без накиду, стовпчик з одним і більше накидами, дужки з повітряних петель, кільце.

Поняття про схеми. Записування узорів.

Збільшення і зменшення кількості стовпчиків. Принцип плетіння кола, квадрата.

Практична частина. В'язання різних зразків візерунків. В'язаний виріб: «мишка», «сонечко», «зайчик» та ін.

7. Творча діяльність (6 год.)

Виготовлення іграшок для ярмарків, виставок.

8. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (6 год.)

Екскурсії, конкурси, виставки декоративно-ужиткового мистецтва. Організація та проведення різноманітних масових заходів.

9. Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка. Відзначення кращих вихованців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- українські національні традиції, національний костюм;
- історію народної іграшки;
- властивості різних текстильних матеріалів;
- способи з'єднання тканини, хутра;
- відомості про народну вишивку;
- технологію ручного вишивання;
- види тканин, хутра їх застосування і призначення;
- правила роботи з викрійками, виготовлення шаблонів;
- поняття про в'язані вироби;
- правила техніки безпеки під час роботи.

Вихованці мають вміти:

- підбирати тканину, хутро за фактурою та кольоровою гамою;
- виконувати розкрій деталей;
- виконувати ручні шви;

- добирати нитки та гачок для в'язання;
- виконувати ескіз виробу;
- виготовляти шаблони деталей іграшки.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ п/п	<i>Прилади та матеріали</i>	Кіл-ть, шт.
1.	Блискавки різні	15
2.	Фломастери	15 наборів
3.	Фурнітура різна	1 упаковка
4.	Велюр	10 м
5.	Гудзики різні	60
6.	Гумова стрічка	2 мотки
7.	Дріт (Д-1,5-2,5 мм)	40 м
8.	Калька для олівця	2 рулони
9.	Клей «Момент», ПВА	10-20 банок
10.	Кольорові стрічки	5 упаковок
11.	Крейда для розкрою	10
12.	Набір стеклярусу	15 комплектів
13.	Нитки кольорові	15
14.	Нитки муліне	15 наборів
15.	Нитки швацькі №30, 40	50
15.	Нитки шерстяні	15
16.	Обрізки шкіри натуральної	3 м
17.	Папір міліметровий	2 рулони
18.	Синтепон	20 м
19.	Синтетичний трикотаж	10 м
20.	Тасьма	5 комплектів
21.	Тканина для вишивання	5 м
22.	Тканина льняна	10 м
23.	Хутро штучне	10 м
24.	Гачки різних розмірів (2-5 мм)	15 комплектів
25.	Голка для бісеру	15
26.	Голки швацькі	15 комплектів
27.	Голки трикотажні	15 комплектів
28.	Дріт	5 м
29.	Кусачки	5
30.	Лінійка дерев'яна 1000 мм	5
31.	Лінійка закрійника	5
32.	Наперсток	15

33.	Ножиці «зигзаг»	2
34.	Ножиці	15
35.	П'яльця різного діаметра	15
36.	Плоскогубці	2
37.	Праска електрична	1
38.	Дошка для прасування	1
39.	Стрічка сантиметрова	2
40.	Циркуль	1
41.	Шпильки в'язальні	15
42.	Шпильки швейні	1 упаковка

ЛІТЕРАТУРА

1. Авксентьєва О. Г. Українська іграшка. О.Г. Авксентьєва, І.Д. Авдєєва. К.: Мистецтво, 1973. 196 с.
2. Бойко М. Подаруй ми писаночку: альбом, авт. упоряд. Бойко М.; худ. Губаль Б.; літ. упоряд. Н. Бабій. 2-е вид., доп. Л.: Каменяр : Гердан Графіка, 2001. 95с.
3. Борецька Є.Я. Технологія виготовлення легкого жіночого та дитячого одягу Є.Я. Борецька, П.М. Малюга. К.: Вища школа, 1992. 367 с.
4. Горобець І. Твої іграшки. К.: Веселка, 1970. 122 с.
5. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник. За заг. ред. Я.П. Запаса. Львів: Афіша, 2000. т. 1-2.
- 6.Кульська-Крішчечко М. Декоративні в'язані вироби. К.: Техніка, 1985. 136с.
8. Наулко В.І. Культура і побут населення України: Навчальний посібник В.І. Наулко, Л.А. Артюх, В.Ф. Горлечко. К.: Либідь, 1993.288с.
9. Програма гуртка «Фольклорна лялька». Укл. Л. М. Божко. К.: Інститут змісту і методів навчання, 1997. 84 с.
10. Трудове навчання: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 3-4 класи. К.: Шкільний світ, 2001.321 с.
11. Радкевич В. О. Технологія вишивки: Підручник для учнів професійних, навчально-виховних закладів, педагогічних училищ, коледжів та позашкільних установ. В.О. Радкевич, Г.М. Пащенко; за ред. Н.Г. Нечкало. К.: Вища школа, 1997. 303 с.
12. Традиційне й особистісне у мистецтві: Колективне дослідження за матеріалами IV Гончарівських читань. Відп. ред. М. Селівачова. К.: УЦНК «Музей Івана Гончара», 2002. 423 с.
13. Українська народна іграшка. Львів, 1980.

